

Kmetijstvo.

„Naš gospod učitelj“.

(Spisal F. Š.)

(Dalje.)

IV.

Od nekega prodajalca v Glasgovu na Škotskem je došlo preiskušališču za semena v Curihu v Švici neko travno seme v štirih kakovostih — od najboljšega — ter je bila vsaki kakovosti pristavljena cena, po kateri se je seme prodajalo; preiskušališče naj bi določilo ali je vrednost blaga primerna ceni ali ne. Toda kakšen je bil uspeh? Človek bi kar ne verjel! Le pogledjte!“

Sedaj je Zornič vzel kredo, narisal na desko naslednjo razpredilnico ter vanjo napisal uspeh vseh starih preiskusenj.

Poslanega semena.	I.	II.	III.	IV.
	kakovosti			
je bilo pravega semena	96.9 %	91.1 %	82.6 %	32.5 %
tujih primeskov . . .	3.1 %	8.9 %	17.4 %	67.5 %
Pravega semena je kalilo	73 %	53 %	34 %	10 %
Porabnega semena je torej bilo	70.7 %	48.3 %	28.1 %	3.3 %
Cena za 100 kg semena je bila	20.98 gld.	19.24 gld.	12.15 gld.	7.49 gld.
1 kg porabnega semena je torej veljalo . .	30 kr.	40 kr.	43 kr.	2.27 gld.

„Iz teh podatkov prav jasno lahko razvidite, koliko je to vredno, če človek ve, kakšno seme kupi. Mislimo si dva gospodarja, ki si pri tem trgovcu kupita semen. Eden pravi: „Jaz vzamem seme prve kakovosti, bo vsaj kaj vredno, čeprav je najdražje“. Drugi mu pa pravi: „Pojdi, pojdi, saj ne more biti mnogo razločka; jaz vzamem najcenejše seme, ono IV. kakovosti“. Vsak vzame 100 kg. in prvi plača 21 gld., drugi 7 gld. 50 kr. Kaj ne kupila sta pač vsak 100 kg.; če pa pogledamo v to razpredilnico, vidimo, da je prvi kupil porabnega semena skoraj 71 kg., drugi pa samo nekaj nad 3 kg. Prvi je plačal za en kilogram porabnega semena samo 30 kr. in je domu nesel plevela in smetiji samo kakih 29 kg., dočim je drugi kilogram porabnega semena plačal po 2 gld. 27 kr., torej 7—8 krat tako drago kakor sosed, vrhu tega je pa domu nesel še skoraj 97 kg plevela in smetij. Ko sta seme vsejala in je vzkalilo, imel je prvi lepo zarasteno njivo, drugega njiva je pa bila na pol prazna, le nekoliko plevela je bilo na nji; pravih rastlin je le tu in tam katera bodla iz tal. Kateri je torej dražje plačal seme, oni, kateri je kupil drago, ali oni, ki je kupil ceno! Pa to še ni vse. Drugi gospodar je moral njivo preorati, ker ni mogel upati na primeren pridelek, ter vsejati kaj drugega; zavrgel je torej ves denar, kar ga je plačal za seme, vrhu tega je pa še dela imel na njivi, ne da bi mu bila kaj rodila.

Iz tega izprevidite, da so preizkušališča za semena neprecenljive vrednosti“.

Take pogovore so imeli Zavlačani vse leto ob praznikih popoldne, po zimi pa so se shajali tudi med tednom, in sicer zvečer, da so se nekoliko pogovorili, ali pa so naprosili učitelja, da jim je kako reč bolj natančno obrazložil.

V Zavlaki sem spoznal, kako potrebno in kako uspešno je složno delovanje; spoznal sem pa tudi neprecenljivo vrednost dobrega učitelja, ki ve ljudem iti na roko. —

Ko sem se drugo jutro poslavljaj od Zorniča, čestital sem mu na tako izbornem uspehu njegovega delovanja.

„To je ravno“, je rekel, „kar me dela zadovoljnega. Srečen bivam tu med temi ljudmi; kadar me pa poseti tako drag prijatelj, kakor si Ti, takrat mi zadovoljstvo prikipi do vrhunca. Upam, da me ob prvi priliki zopet posetiš. Bodi zdrav in srečen!“

„Z Bogom! — Še nekaj! Nekaj časa sem imaš bivšega sošolca skoraj za sosedo. Tu le doli župnikuje Ignacij Lomnik“.

„Kaj je že tukaj? Čital sem sicer, da pride, nisem pa vedel, da je tu. Še ta teden ga posetim. — Srečno!“

„Zdrav!“

Na povratku sem se zopet oglašil pri Lomniku, da mu sporočim, kakšnega sosedo ima.

„O, to je dobro“, je hitel oveseljeni Lomnik. „Tudi jaz sem nekoliko kmet, kakor vidiš, prav lepo posestvo imam tukaj. Za kmetijstvo sem vnet in urediti si hočem gospodarstvo kar najumneje“.

Potem sva se dogovorila, da si bova dopisovala vsaj po malem, da se nama vzdrži obnovljeno prijateljstvo, in da se gotovo posetiva, če tega ali onega slučaj zanese v obližje drugega.

(Konec sledi.)

Poučni in zabavni del.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Za Mohorjevo družbo sta zimski in jesenski čas najbolj imenitna, zakaj oba sta jej časa žetve. V zimskem času sprejema vnovič ude in njihove letne darove, v jeseni pa jim za to podaja novo duševno hrano; če gre vse po sreči, veseli se najpoprej družba družbenikov, pozneje pa družbeniki družbe. Naj bi nastoplo leto prineslo prav obilo medsebojnega veselja ob obeh teh znamenitih časih! — Zato se po svoji navadi obračamo zdaj do vseh Slovencev in Slovenk ter jih vabimo prisrčno, naj se zopet pridružijo naši vseslovenski družbi, da se nas zopet nabere na tisoče in tisoče.

To bode vsemu narodu v srečo in čast, ter ga bo tudi prijetno osvitljalo pred unanjim svetom. Po skupni molitvi se bomo udeleževali nebeških dobrot, iz družbenih knjig pa zajemali lepe nauke, kateri nas bodo izobraže-

vali ter nam krepili duha. Res, goldinar dati je marsikomu težavno a resnica je tudi, da si ga kateribodi vsaj desetkrat prihrani potem ko mu nove knjige napravljajo pošteno razvedrilo in veselje; lepih nauk v njih pa celo ne moreš preplačati nikdar, ker ti koristijo za čas in večnost. Torej le kmalu se oglasite (če se še niste) pri gg. poverjenikih in kolikor le mogoče naj vas pristopi še novih! Verjemite, da vam ne bode žal! Preč. gg. poverjenike in druge rodoljube pa prosimo prelepo, da bi ne opešali v svojem izkušenem, trudoljubnem delovanju za družbo. Ž njihovo pomočjo upamo da bo družba sv. Mohorja, če ne morda tam pa tam še narastla, vsaj vstrajala na svoji dosedanji visočini. Zlasti v obmejnih krajih naj bi le še naraščala!

Knjige izidejo iste, kakor jih napoveda družbeni „Glasnik“:

1. „Zgodbe sv. pisma“ IV. snopič. „Zgodbam“ je namen, Slovence bolje seznaniti z božjim razodetjem in nauki sv. pisma; močno želimo, da pridejo v sleherni slovensko družino. Dozdaj izišli 3 snopiči se še dobe vsaki po 50 kr.

2. „Sveti rožni venec“. Knjiga obsega na 20. polah pouk o rožnem vencu in njega bratovščinah, vrhu tega pa še celoten molitvenik. Nemški izvirnik se ob svojem času priporočali rajni briksenski škof Vincencij Gasser tako-le: „Ta knjižica je kaj pripravna, da pobožnost sv. rožnega venca srcu omiluje, častitljivo rožnovensko bratovščino vrlo prikupuje, rožni venec sam pa s pravo pobožnostjo in z velikim duhovnim pridom moliti uči. Da bi knjižica le našla pot v vsako krščansko družino, rožni venec pa postal vez, katera jo objema in veže na veliko božjo družino, sveto katoliška cerkev!“

Dodali smo knjigi ob koncu še rožnovenske pesni iz cerkvenih dnevnic, katere je poslovenil pesnik čast. g. A. Hribar, in pa najnovejšo okrožnico sv. očeta Leona XIII. u rožnem vencu. Kdor želi ta molitvenik prejeti lepo izvirno vezan v platno z rdečo obrezo, naj doda 40 kr., kdor pa v usnje z zlato obrezo, dodaj 60 kr.

3. „Poljedelstvo.“ I. del. Ta knjiga, katere I. del je že dogotovljen ter obsega 9 pól z mnogimi slikami, bode gotovo dobro služila našem poljedelcem, zanimala pa tudi druge.

4. „Srbi in Bolgari.“ Kmalu izgotovimo tudi to knjigo, ki be olepšana z mnogimi podobami.

5. „Slovenske Večernice za pouk in kratek čas.“ 50. zvezek. To bode najobširniše „Večernice“, kar jih je kedaj izdala Mohorjeva družba. Prinesla bode obširno povest iz družinskega življenja: Boj „za pravico“, katero je spisal Fr. J. Milovršnik.

6. „Koledar družbe sv. Mohorja za navadno leto 1898.“ Ravno kar sestavljamo berilo zanj, in seveda želimo, da bi bilo raznovrstno in zanimivo. Zato pa prosimo vsestranske podpore naših gg. pisateljev, zlasti priznanih pripovedovalcev in pesnikov. Vsakoletni „obolus“ od vsakega pisatelja si družba poželuje tako kakor lačni človek vsakdanjega kruha.

Da bomo mogli pričeti z imenikom o pravem času in tudi zvedeli število knjig, koliko jih imamo natisniti prosimo, da se nam pošljejo vpisovalne pôle gotovo do 5. marca.

Konečno vse častite družnike prijazno opomnimo na družbina določila, da se le tisti šteje za družnika, ki o pravem času, t. j. do 5. marca, družbi pristopi in da morajo neudje za letne knjige plačati kakor po knjigarnah 3 gld. 50 kr. Posamezniki, ki knjige posebej sprejemajo, morajo dodati 20 kr. za upravne troške pri razpošiljatvi knjig.

Bog blagoslovi skupno naše delo v gmotni in dušni prospeh slovenskega národa!

V Celovcu, dne 25. januarija l. 1897.

Odbor.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknič.)

(Dalje.)

Triininvajseto poglavje.

Slava.

Kolumb se je ustavil v Palosu mej zvonjenjem in veselimi klici prebivalstva. Vse se je gnetlo k njemu in hitelo pozdravit velicega mornarja. Kjer se je pokazal na ulici, oglasili so se naudušeni pozdravi. Najsrčnejši pozdrav, čakal je na Kolumba pri vratih rabidskega samostana. S solzami v očeh ga je vsprejel zvesti prijatelj Janez Perec in pripeljal k njemu oba njegova sinova Dijega in Ferdinanda.

— Naposled vidim vaju, draga moja! — zaklical je Kolumb, poljubivši ju. — Kje je vajina mati?

— Tukaj, tukaj, — odgovoril je pol s solzami zadušeni glas, in Beatrisa je objela svojega moža.

Ta čas, ko so veseli klici razlegali se po vsem mestu, je v paloško пристanišče prišla ladija, in kakor se je pokazalo, bila je „Pinta“. Vihar jo je bil zanesel na severnozapadni del Španije, h Galiciji. Od tod je bil poslal Alonz Pinson sla h kralju Ferdinandu s prošnjo za avdijenco, ki se mu je pa odrekla, s poročilom, da se je srečno povrnil Kolumb, preHITEVŠI ga za nekaj dnij. To je tako razjezilo Pinsona, da je kmalu umrl. Pozneje je vlada priznala njegove zasluge in njegove potomce povzdignila v plemstvo. Ko je Kolumb izvedel, da sta kralj in kraljica v Barceloni, je tja poslal prošnjo za avdijenco, a sam je pa šel v Siviljo, kjer je počakal kraljevih ukazov. Jedva je tja prišel, že je dobil kraljevo pismo z izrazom popolne naklonjenosti in z ukazom, naj hitro pride k dvoru. V tem se mu je ukazalo, naj začne novo večjo ekspedicijo pod svojim vodstvom. Kolumb se ni ustavljal ustreči svojim državnim gospodarjem, in ko je vse storil, se je odpravil v Barcelono.

Novice o njegovih odkritjih so se kakor elektrika razširile po vsej Španiji in potem po vsej Evropi. Kamor je prišel, so ljudje tekli na ulice, in hiše